

EDITORIAL

Valencians-valencians

Passaren les eleccions municipals i autonòmiques (22-M) i el **valencianisme polític** desaparegue, ¿o ya no estava?, i han passat les eleccions estatals (20-N) i el valencianisme polític, al que practicament no se l'esperava, es com si no haguera estat. Volem deixar clar que entenem per valencianisme polític el que representen aquelles estructures polítiques d'obediència **exclusivament valenciana** i en autonomia en tots els ordens. Queda exclos, per tant, per a nosatres, cert "**compromís**" hereu del pancatalanisme valencià i reconvertit ara en una pseudo-Unio Valenciana, que no dubta en disfrassar el message unitariste sociocultural en els catalans -objectiu al que no renuncia-, camuflant les seues intencions ultimes de cara a l'electorat.

Les urnes han parlat, i de nou han donat un triomfo rotunt en la nostra nacionalitat al **Partit Popular**. Ya sabem que hi ha temes que no "venen" mes que en puntuals moments. Ara tocava economia, promoure un canvi que passava per retirar la confiança al partit que, definint-se com a social, ha segut capaç de conseguir el mes alt numero de parats i fer tremolar lo que coneixem com estat del benestar. L'excusa es la crisis mundial, la realitat, el no saber administrar, i malgastar -o gastar lo que no se te-, entre unes atres coses.

Pero resulta sintomatic que als valencians i valencianes els han importat ben poc els casos de corrupcio d'alts carrecs de la politica valenciana, el balafiament de recursos, les promeses incomplides..., i han tornat a confiar en el Partit Popular, votant en completa consonancia en el restant dels espanyols, en independencia de les nostres circumstancies particulars.

Els analisis deixen pocs dubtes i **Valencia**, la nostra nacionalitat, continúa sent la reserva de vots dels grans partits estatals, i dels que no son tan grans pero tambe son d'ambit estatal. Estem ben llunt de comportaments com els dels ciutadans de **Canaries**, **Galicia**, **Euskadi** i, com no, lluntissim de **Catalunya**. Totes eixes nacionalitats tindran veu propia en el **Parlament** espanyol; nosatres, com sempre, quedarém a expenses de lo que mane la direccio de **Genova** -com abans ha ocorregut respecte de la de **Ferraz**-, puix poli-

tics mes sumissos i mes claudicants no podrem trobar-los mes que en les llistes dels populars i socialistes "valencians".

El valencianisme tricolor ha demostrat no estar en disposicio de mereixer la confiança del **Poble Valencià**; les seues guerres intestines -culturals i polítiques- que s'eternisen, els seus representants mes visibles venuts als interessos del Partit Popular, i una llarga llista de covardies han fet que hi haja una retraccio mes que evident, i que molts siguen els qui no confien en entitats que havien segut referents, ni tampoc en emergents forces polítiques que no han mostrat un camí clar en les seues llinees programatiques.

Des d'un valencianisme que existix, que es considera de construccio i en la necessitat d'aglutinar forces i esforços, es presentava, el passat 29 de novembre (de lo qual fem resenya en la pagina 3 d'est eixemplar), l'oportunitat de confluïr en una convencio, la **Convencio Valencianista. Valencianisme2012**, que preten regenerar eixa força que existia, i que permanece latent, en la societat valenciana, recuperar actius que estan en casa desmotivats pel panorama actual, i arribar a construir, entre tots els qui ho desigen, un ideari que arreplegue i patentise el pensament valencianiste, el qual hauria de nodrir les futures accions i actuacions de persones, d'entitats i, potser, ¿perque no?, tambe d'estructures polítiques que representen una opcio que encarrile eixe sentiment d'una **Patria Valenciana** lliure, d'un poble valencià regit per persones integres i honrades, i contribuir a desterrar per a sempre les prevaricacions, els amiguismes i les fraudulentos actuacions que no nomes omplien de prebendes als qui no tenen etica ni moral, puix no aspiren mes que ha convertir-se en nous rics, sino que perjudiquen al benestar general i plenen d'ombres el futur de tots.

Els valencianistes, com dia **Fausti Barberà** i repetirà **Manolo Soler** en el seu llegat -un encara inedit ensaig que pronte vora la llum- hem de tindre clara esta premissa: hem de ser **valencians-valencians**. Moltes coses poden ser negociables pero esta condicio, i lo que comporta, no.

LA CITA

L'unio del ramat obliga al lleco
a gitar-se famolenc.

Dita africana

SUMARI

- 1
- EDITORIAL: **VALENCIANS-VALENCIANS**
- 2
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- FENT MEMORIA: **750 ANIVERSARI DE LES CORTS VALENCIANES (i III)**
- 3
- FRUITES, VERDURES I HORTALICES (LVIII): **PARLEM DE LA NARONJA**
- RECONeixIMENT: **LA FESTA DE LA MARE DE DEU DE LA SALUT D'ALGEMESI.**
- RESENYA BIBLIOGRAFICA: **LA VEU DEL ROGLE**
- CRONICA: **CONVENCIO VALENCIANISTA. VALENCIANISME2012**
- 4
- PASSATEMPS
- ROMANÇ NADALENC: **A BELEM LES CHIQUES**

ACLARIMENT

Esta publicacio està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redaccio final de cada articul te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuacio de la seua preferencia. Este tema es motiu de debat, pero no de divisio, entre nosatres.

AVIS

Si, ya sabem que Nadal es lo que fan els chinos quan cauen a l'aigua, pero tambe es una festa entranyable en la que compartir bons desijos. Fer fotocopies d'est eixemplar -carregat de bons desijos- per a repartir entre amics i coneguts, es una forma magnifica de celebrar el Nadal. ¡Els desigem un Bon Nadal a tots!
(Sobre tot si cauen a l'aigua).

ACTIVITATS CULTURALS DECEMBRE DE 2011

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

Aellva (Assoc. d'Escriptors en Llengua Valenciana)
C/ Alt, 64. 46003 Valencia C.
www.aellva.org

IEV (Institut d'Estudis Valencians)
www.inev.org
info@inev.org

LRP (Lo Rat Penat)
C/ Trinquet de Cavallers, 9. 46003 Valencia C.
Tel: 963 91 09 92
www.loratpenat.org

Rogle: Vore quadro a banda en la pagina 3.

2 Dec (divendres) 19:30 h. Biblioteca Municipal Nova "Al-Russafi", C/ Al-Russafi, 2 b. (Junt al Mercat de Russafa). Valencia C.

PRESENTACIO del llibre del **Rogle Constantí Llombart**: *La veu del Rogle*.

+Info: **Rogle**

2 Dec (divendres) 20:00 h. Seu de Lo Rat Penat.

CONCERT HOMENAGE a **Rosa Bartual**, per l'Associació de Professors de Música Sta. Cecilia.

+Info: **LRP**

11 Dec (dumenge) 19:30 h. Sala Iturbi del Palau de la Música. Valencia C.

CONCERT DE NADAL DE LO RAT PENAT

+Info: **LRP**

12 Dec (dilluns) 19:45 h. Seu de l'Aellva.

TERTULIA: **Voro López** parlarà sobre el Diccionari de la RACV i la normativa.

+Info: **Aellva**

15 Dec (dijous) 19:30 h. La Llar. Seu de ARV Av. Menéndez y Pelayo, 10-12 b, Alfafar.

CONFERENCIA: **Marta Antao**: "La cultura portuguesa, eixa gran desconeguda".

+Info: **IEV**

15 Dec (dijous) 19:30 h. Seu de Lo Rat Penat.

CONCERT DEL COR POPULAR

+Info: **LRP**

16 Dec (divendres) 19:00 h. Seu de Lo Rat Penat.

MOSTRA DE CANT D'ESTIL

+Info: **LRP**

21 Dec (dimecres) 20:00 h. Seu de Lo Rat Penat.

PRESENTACIO del **Calendari 2012** "25 anys de calendari", de la **Agenda 2012** i de la publicació **25 anys de Calendari de Lo Rat Penat**.

+Info: **LRP**

22 Dec (dijous) 19:30 h. La Llar. Seu de ARV Av. Menéndez y Pelayo, 10-12 b, Alfafar.

CONFERENCIA: **Antonio Colomer**: "Forum de Participació ciutadana".

+Info: **IEV**

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusió ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosatres. També pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **col·laborador** (12 € a l'any), i t'enviarem a casa tots els números que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, també te quedariem molt agraïts. El nostre número de compte, en **Ruralcaixa**, es:

3082 1222 81 4622492421

FENT MEMORIA

M^aA.M.C. i J.P.B.

750 aniversari de les Corts Valencianes (i III)

▪ Funcionament

Les Corts tenien unes funcions bàsiques que, segons els historiadors, se resumien en quatre: l'acte de recepció del rei i prestació de **jurament** de respecte als Furs per part del monarca i de fidelitat per part dels subdits cap ad este; en segon lloc, la **activitat legislativa** destinada a que la doctrina pactista (relació entre el rei i els subdits basada en pactes i acorts) fora efectiva; també eren fonamentals els acorts per a donar cobertura **financera** a les empreses reals; i finalment, la **reparació de faltes** o transgressions

rectament per mig d'eixa Junta de la Leva. De fet, els Furs acordats en 1645 no s'arribaren a publicar.

A partir de la **Desfeta d'Almansa** (1707) -conseqüència de la **Guerra de Successió** espanyola-, en la promulgació del **decret del Buen Retiro** (de Nova Planta) es posava fi a tot el sistema legislatiu i polític valencià, derogant-se el dret foral valencià, i iniciant-se el declivi definitiu del Regne de València. En particular, la prohibició de l'utilització de la llengua **valenciana**, signe identitari del poble valencià, en l'Administració, l'ensenyança i

REPRESENTACIO DE L'ESTAMENT NOBILIARI.
PALAU DE LA GENERALITAT

que vulneraren els Furs o les llibertats del Regne, així com les garanties personals o estamentals.

▪ Decliu

Durant els segles XVI i XVII les Corts se convocarien en menys freqüència, i en molts casos per a complir purs tràmits. **Felip II** de València (IV d'Espanya) només les convocà en dos ocasions, degut a que eren massa grans les concessions que havia de fer a canvi de la contribució econòmica que obtenia. Constituïen en la pràctica un fre al progrés de l'absolutisme.

Pero, primer el **Duc de Lerma**, en l'època de **Felip I** de València (III d'Espanya), i després el **Comte-duc d'Olivares**, en **Felip II**, maniobraren (en soborns o amenaces de represàlies als representants dels Estaments) fins a aconseguir uns acorts ventajosos. En **1626** es tolerà el **contrafur** de celebrar Corts particulars valencianes fora del Regne, en **Monso** i, cedint a les pressions, s'accedí a pagar al rei una suma exorbitant. En **1645** se celebraren les últimes Corts; de

restabliment de les Corts en l'aprovació del **Estatut d'Autonomia de 1982**, puix la despersonalització del **Poble València** es mes que legislativa.

L'actual organització i funcionament de les Corts difereix àmpliament de l'antiga, puix hui els seus membres són triats en **sufragi universal**, sense distinció d'Estaments, constituint un al·vanç democràtic innegable.

I no obstant, al complir-se els **750 anys** de la celebració d'aquelles primeres Corts i de la promulgació del **Dret Foral Valencià**, nos queda un punt d'enyorança, puix és indubtable que, en la que fou la primera legislació -els **Furs**- i en la creació del màxim òrgan legislatiu -les **Corts**-, **Jaume I** va assentar les bases i estructures per a que el **Regne de València** se desenvolupara i convertira en

CORTS VALENCIANES ACTUALS.
PALAU DE BENICARLO.

una societat al·vançada al seu temps, oberta, moderna i cosmopolita, cada volta més mercantilista i comercial, que, per un costat s'allunyava de les estructures polítiques i socials tancades properes del feudalisme

imperant, i per una altre podia relacionar-se d'igual a igual a tots els nivells -polític, econòmic, social i cultural- en altres països europeus en cultures igualment en desenvolupament puixant, que tenien les seues ciutats més importants abocades a la Mediterrània.

Parlem de la naronja

Encara que per un major us en llengua castellana este fruit el conegam més com a *pomelo*, la paraula valenciana que correspon es **naronja** (en francès, **pamplemus**, i en l'anglès, **grapefruit**). El fruit procedix, per tant, del **naronger** (*Citrus decumana*, o *Citrus grandis*, de la família de les **rutàcees**).

L'arbre es molt paregut al taronger, si cap, un poc més gran en altària i volum; lo mateix ocorre en els seus fruits en relació a les taronges -Navels, p.e. -, que són generalment de major tamany i de forma més arrodonada.

Este cítric té les seues particularitats ben definides i diferenciades de les taronges, com es el color **groc** intens en la seua madurea i, particularment, el gust tirant a **amarc**, encara que no tant; este detall, a pesar de que proporcione unes característiques vitamíniques tan altes com les mateixes taronges, fa que el seu consum siga mes be llimitat i no entre massa dins dels gust del mercat espanyol. Es pren generalment en suc, i és recomanable a l'hora del matí com a **depuratiu**. Igualment en dejú, un bon got de suc repara el ventre després d'una nit en la que s'abusà en excés de begudes alcohòliques. El fruit té poques calories, però es molt ric en **vitamina C**, i també en **A** i **B**. Se li reconeixen propietats tonificants i estimulants de la gana.

La collita la tenim ací en **València** entre octubre i desembre, sent la zona de major producció la província d'Alacant, especialment **Dènia** i el seu entorn. Se'n cultiven també en les províncies de València, Castelló, Almeria, Màlaga, Sevilla i Huelva. La producció total espanyola es manté entre les 20/30.000 tns, de les quals nostre Regne participa en unes 10/12.000. Les varietats més conegudes són: **Triumph, Redblush, Duncan, Marsh-seedles, Weeb i Ruby**. Les hi ha de carn blanca/groga i també de roja. Els països productors més importants són: **EEUU**, en Califòrnia i Florida, aixina com **Brazil** i **Argentina**. Israel té una gran i bona producció i és el major sumministrador del mercat europeu. Anglaterra, França i Alemanya, per este orde, són els més importants consumidors, tant en fresc com en suc. Al consumidor espanyol, com ya s'ha apuntat, no li acaba d'abellir.

RESENYA BIBLIOGRAFICA J.M.M.

Rogle Constanti Llombart de Cultura Valenciana
La Veu del Rogle. 50 reflexions valencianistes
Edita Mosseguello, 2011
(152 pàgines)

Com a bon eixemple de les dificultats en les que se mou el mon del valencianisme, en un any de retart, i despres de moltes mogudes, ix a la llum, de la ma de l'editorial **Mosseguello**, el llibre que la nostra associacio havia previst per a celebrar l'arribada al numero **cinquanta** de la publicacio **Rogle**.

L'objectiu era, ademes de celebrar la fita, deixar en un suport mes perdurable la memoria de lo ocorregut en estos anys, vist des de la nostra personal óptica, puix el seu contingut consistix en els **editorials** que han obert cada bolleti des del primer, en octubre de 2006, fins al que fa cinquanta, en novembre de 2010.

Com ya saben els lectors habituals de la nostra publicacio, entre estos texts trobarà arguments de tota classe per a la defensa de la **llengua valenciana**; i moltes mes reflexions que abarquen uns atres temes, dirigint principalment la seua critica a la **manipulacio** de la societat per part dels ambits de poder: politic, cultural, mijos de comunicacio...; en particular, es denuncia la forma en que esta manipulacio està conduint a la perda de l'identitat del poble valencià. Front ad esta situacio hi ha una permanent reivindicacio de la seua defensa i recuperacio.

Al criteri del lector deixem el juí que puga mereixer-li esta modesta contribucio a la labor de recuperacio del **Poble Valencià**.

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527
46002 València ciutat
Telefon: 617 030 370
rogleconstantillombart@gmail.com

Rogle en Internet

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:
www.rogleconstantillombart.com
www.cardonavives.com,
www.pjvalencianista.org, www.accionv.com

RECONeixIMENT

La Festa de la Mare de Deu de la Salut d'Algemesi Patrimoni Immaterial de l'Humanitat

El passat dia 27 de novembre, en reunio celebrada en l'illa de Bali (Indonesia), el comite d'experts de la **UNESCO** encarregat de declarar nous patrimonis de l'Humanitat decidia declarar **Patrimoni Immaterial de l'Humanitat** -pel seu "valor cultural, que passa de generacio en generacio"- la **Festa de la Mare de Deu de la Salut d'Algemesi**.

Des del **Rogle Constanti Llombart** nos congratula la noticia i aplaudim la decisio puix en ella es fa el degut reconeixement a una manifestacio religiosa-festiva que supona la labor conjunta d'un ample colectiu i de tot un poble que, com tantes atres localitats valencianes, ha sabut trasmetre la fe i la tradicio dels seus antepassats.

Recordem als nostres lectors que ya donarem una ampla pinzellada sobre esta festivitat, hui flamant patrimoni mundial, en el **Rogle** 12, de setembre de 2007, en la seccio de Patrimoni Valencià i en un articul especific dedicat a la Moixaranga.

CRONICA

Convencio Valencianista. Valencianisme2012

El passat dimarts, 29 de novembre, es presentava la Convencio Valencianista. Valencianisme2012, en els locals de ARV, entitat que ha prestat les seues instalacions a l'efecte.

Davant d'una nodrida assistencia, J. Sancho i A. Clemente feyen una exposicio dels motius que han inspirat la preparacio d'est encontre i dels **objectius** a conseguir, entre els que destacaren:

- Tancar assunts que han generat divisio i perda de recursos, efectius i forces.
- Desmarcar-se d'actituts i postures pseudo-valencianistes.
- Possibilitar un camí de futur en clau valenciana.
- Definir qué entendre per valencianisme.

Es subrellà el caracter individual a l'hora de participar, i la necessitat d'arribar ad esta participacio despres d'haver assumit i firmat una **Declaracio Personal d'Intencions** que, d'alguna manera, situa als qui desigen participar dins d'un marc d'estricta valencianitat.

Els promotors desigen que este caminar, iniciat en la localitat de **Alfafar**, es convertixca en este mes de desembre en un pelegrinar per les terres del Regne, per a explicar a distints grups i colectius lo que se pot definir com un intent de consolidacio, de coherencia i de presencia del valencianisme en la societat valenciana, que es lo que en definitiva preten la Convencio.

+Info: www.valencianisme2012.com,
info@valencianisme2012.com i
info@convenciovalencianista2012.org

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.	1. Classe d'animals arthropodos que tenen quatre parelles de pates i el cap unit al torax.	1.	1.	2.
	2. Guanyador en una lluita o competicio deportiva.	2.	2.	2.
	3. Relatiu als difunts. Trist, ombriu, funest.	3.	3.	3.
	4. Lloc, espai o conducte que està baix terra.	4.	4.	4.
	5. Celebrar, commemorar alguna cosa per mig de festes. Afalagar, obsequiar a una persona. Mostrar inclinacio amorosa cap a una dona. Cortejar. Tindre novio o novia.	5.	5.	5.
	6. Teixit, generalment estret, que forma ones o puntes en una de les seues vores i que se posa com a abillament en mocadors, tovalles, vestits, camises, etc.	6.	6.	6.
	7. Artesà que treballa el ferro en un taller chicotet i en ferramentes manuals.	7.	7.	7.
La solucio a peu de pagina.	PARAULES VERTICALS			
	1. Incitar als gossos per a que ataquen. Incitar a un animal o persona contra un altre per a que lluiten entre si o s'enemisten.			
	2. Desijar molt alguna cosa: un carrec important, diners, posicio social, etc. Ambicionar.			

ROMANÇ NADALENC

A Belem les chiques

A Belem les chiques totes van cantant unes cançonetes que allo es un encant. Una donzelleta d'edat de "quins" anys "anava" per obra de l'Esperit Sant. Que sense dolor, la nit de Nadal, al fill de Deu Pare pari en un portal. (bis)

SAGRADA FAMILIA DE SIPAN, DE JOAN DE JOANES. OLI SOBRE TAULA. MUSEU DIOCESA D'OSCA.

El "Ninyo", de fret tremolant està i les llagrimetes li estaven brollant. La mare embovada l'estava mirant i en un bolqueret l'anava bolcant. En un bolqueret l'anava bolcant i en una faixeta l'anava faixant. (bis)

Lo bon Sant Josep l'està contemplat i com gemecava el trau a l'instant i va a passejar-lo per fora el portal -Fill meu del meu cor, no em faces plorar, que si en estos braços et sap mal estar, ya et dure a ta mare que et fara callar. (bis)

Pobreta m'encontre en un temps tan mal, sense tindre llit per a em recostar, ni una "caireta" que em puga assentar, ni cresol, ni oli per m'allumenar; pero per a Tu res t'ha de faltar, que aci està ta mare Per "t'aconsolar". (bis)

Pren la Mare al Fill per lo alimentar i es destapa el pit mes pur que el cristal, mes blanc que la llet; i havent-li aplicat el seu mugronet, es posa a mamar. I mentres mamava li estava cantant: "Mama, Serafi, que es llet virginal". (bis)

Aixina li estava la Mare cantant quan, a mijanit, vingueren dansant els bons pastorets a vore l'Infant, i en molta alegria estaven ballant. (bis)

Romanç popular arreplegat en **Tavernes i Simat**.

Font: *Cançoner popular de la provincia de Valencia*. Edita: Diputacio de Valencia.

GLOSSARI	"quins" es una abreviaco oral de "Chiquet"
S'han respectat les paraules entre cometes del text original, puix es tractava de transcriure literalment el romanç. No obstant, els aclariments corresponents son els següents:	"quinze", feta per a atendre a la metrica del vers.
	"anava" te el significat coloquial de "estava encinta".
	"Ninyo" es un castellanisme per
	"caireta" translacio fonetica de "cadireta", en la que la "d" intervocalica s'ha omes.
	"t'aconsolar" es una forma antiga i coloquial de "consolar-te".

Solucio:	Verticals: 1. AMUSSAR 2. COBEJAR
	11. ARACNIT 2. CAMPEO 3. FUNEBRE 4. SOTERRANEU 5. FESTEJAR 6. RANDA 7. FERRER
I RECORDA...	La nostra primera paraula es amussar . Eix.: <i>L'amo dels bancals amussà als gossos contra els lladres</i> . La nostra segona paraula es cobejar . La cobea o cobejança es el desig exagerat per posseir o tindre certes coses. Sinonim de cobea o cobejança es la paraula gomia . Se diu cobejos/-sa , tambe gomios/-sa , a la persona inclinada a sentir cobea. Eix.: <i>Des de fa temps que el nou empleat cobejava el carrec de director / La seua cobea per acumular mes i mes riqueses no te llimits / Es un cobejos, sempre està desijant lo que tenen els demes</i> .